

Think tank
d'agents de sensibilització

Recomanacions de bones pràctiques
per a erradicar el racisme i l'estigma d'origen
i promoure la diversitat a l'àmbit de:

La producció audiovisual de ficció

Think tank
d'agents de sensibilització

Què és el **Think tank** d'agents de sensibilització del **JOVES REFERENTS**?

JOVES REFERENTS és un programa que des de l'any 2013 té com a objectiu fomentar la participació activa de persones joves afectades pel racisme o l'estigma d'origen en els àmbits de l'educació i la intervenció social, així com en altres àmbits on la diversitat encara és una assignatura pendent.

La principal línia d'acció d'aquest programa és la formació constant d'agents de sensibilització en matèria de diversitat, interculturalitat i prevenció de violències. Un cop formades, aquestes persones passen a formar part d'una àmplia xarxa de referents, la tasca comuna dels quals és contribuir a la transformació social des de la consciència crítica, el diàleg i la voluntat de construir.

Dins d'aquest marc, el *Think tank* d'agents de sensibilització (o "laboratori d'idees") és un espai de trobada regular on persones de diferents generacions formades entre l'any 2013 i l'any 2020 reflexionem al voltant de problemàtiques socials actuals, amb el propòsit d'idear propostes de millora, executables ja sigui de manera independent des del propi programa o bé en col·laboració amb organismes públics i privats que en tinguin competències. L'enorme diversitat experiencial del grup de persones que constituïm el *Think tank* fa possible treballar un ampli ventall de temàtiques des d'un coneixement personal, cosa que enriqueix l'exercici intel·lectual col·lectiu del qual neix cadascuna de les nostres propostes.

Think tank
d'agents de sensibilització

Resum executiu de recomanacions

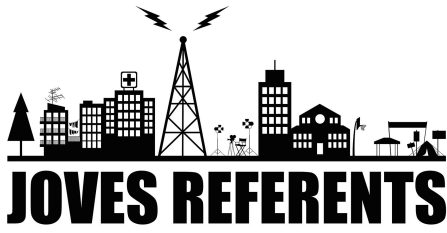
Les següents recomanacions de bones pràctiques, presentades en un format breu i concís, s'han elaborat en el marc d'una trobada específicament centrada en aquesta temàtica, i el doble objectiu de compartir-les amb vostès és, d'una banda, traslladar-los algunes de les principals inquietuds i necessitats exposades per les persones del grup, i, d'altra banda, sembrar la possibilitat de col·laborar en la seva posada en pràctica.

- **Diversificar els papers susceptibles de ser representats per minories visibles, per tal que les persones professionals de l'actuació que formen part d'aquestes minories no es vegin limitades a interpretar rols estereotipants.**

Es considera que, tot i la presència de minories visibles a tots els àmbits de la vida social, els personatges ficticis reservats per a aquestes persones tendeixen a basar-se en estereotips, reforçant moltes vegades idees errònies i prejudicis que no es corresponen amb la complexa realitat. Si bé no és coherent forçar la presència massiva de minories en produccions de ficció que busquen retratar la societat local tal i com és, tampoc no és coherent limitar la seva presència a rols puntuals que responen a generalitzacions. Les persones de minories visibles tenen històries, vincles, professions, dificultats i aspiracions tan complexes i variades com les de la població majoritària, i cal reconèixer aquesta diversitat tant a la vida real com al món de la ficció.

- **Diversificar les característiques físiques i estètiques que l'imaginari col·lectiu té associades a les diferents nacionalitats i grups ètnics.**

En línia amb la recomanació anterior, es considera que cal visibilitzar la diversitat interna que hi ha dins dels diferents grups nacionals i ètnics, en coherència amb la realitat. De la mateixa manera que la societat majoritària local no es pot resumir en un únic fenotip, color de cabell o estil de vestimenta, és important que qualsevol altre grup sigui igualment retratat

Think tank
d'agents de sensibilització

en tota la seva diversitat. Això aplicaria tant a escenes contextualitzades al territori local, com a escenes contextualitzades a altres territoris del món.

- **Tenir present les minories visibles en tant que consumidores de les produccions s'ofereixen.**

Tot i el percentatge considerable que representen en el conjunt de la població, les minories visibles no semblen ser tingudes en compte com a potencials consumidores, i, en conseqüència, com a avaluadores crítiques de la qualitat de les produccions. En aquest sentit, cal tenir present que les representacions estereotipants o distorsionades no només són visionades per la societat majoritària (la qual pot assumir-les com a realitat), sinó que també són visionades per les pròpies minories que resulten afectades. Ja sigui des d'una perspectiva humanística o des d'una perspectiva exclusivament comercial, excloure determinats sectors de la població de l'espectre de consum pot ser contraproductiu.

- **Incorporar indicadors de valor reflexiu i crític en la classificació formal de les produccions.**

De la mateixa manera que moltes produccions inclouen avisos d'audiodescripció o de presència d'escenes que poden ferir la sensibilitat, es recomana valorar la possibilitat d'incloure indicadors que mesurin en clau positiva el valor reflexiu i crític del material en qüestió. Es podria imitar el concepte de "valor nutricional" que es fa servir a la indústria alimentària, mencionant de forma explícita en quins àmbits de sensibilització social incideix la producció. Tenint en compte que una proposta d'aquestes característiques podria ser viscuda com una eina d'auditoria moral de la llibertat creativa i d'expressió, caldria pensar formes de fer-la optativa o, fins i tot, vinculada a una iniciativa de sensibilització audiovisual concreta.

- **Incorporar la metodologia de narratives compartides en la creació de produccions centrades en minories visibles.**

Think tank
d'agents de sensibilització

Es considera que les aportacions que provenen de l'experiència en primera persona enriqueixen molt la qualitat de les produccions, especialment quan estan centrades en temes d'alta sensibilitat dels quals es desprenen estereotips i prejudicis d'alt impacte social. En aquest sentit, es recomana constituir equips de consultoria o realitzar grups focals d'assessorament, els quals ajudin a construir narratives de valor autèntic, o bé de valor fictici però responsable respecte les desigualtats, les injustícies i les diferents retòriques de discriminació.

Contacte

En cas de tenir interès en conversar i reflexionar més en detall sobre aquestes i altres recomanacions, us convidem a posar-vos en contacte amb nosaltres, escrivint un correu electrònic a:

jovesreferents@ceai.cat

Atentament,

L'equip de **JOVES REFERENTS**
www.jovesreferents.org